בו א מיי׳ פי״ט מהל׳ כלים

סה טוש"ע א"ח סי שמו

:סעיף א

ב ג מיי׳ פי״ג שם הלכה

הגהות הב"ח

(h) תום' ד"ה הא כו' דקאמר עד שיפחת רונו: (נ) ד"ה ולענין וכו' בנקב

ג ד שם הלכה יח:

אב מיי׳

Zſ.

הא ברברבי והא בזומרי שמר רב אמי ששוניז

כלי חרם שיעורו בכונם משקה ולא אמרו

מוציא משקה אלא לענין גיםמרא בלבד

מאי מעמא אמר מר זומרא בריה דרב נחמן

לפי שאין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא

אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא

רבי יוםי בר' אבין ור' יוםי בר זבדא חד אמר

כמוציא רמון וחד אמר כשורש קמן וסימניך

יאחד המרבה ואחד הממעים אמר רב חיננא

בר כהנא משמיה דרבי אליעזר כלי חרם

שיעורו כמוציא זיתים ומר קשישא בריה

דרבה מסיים בה משמיה דרבי אליעזר והרי

הן ככלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה

שאין מקבלין פומאה לא מדברי תורה

ולא מדברי סופרים ולענין צמיד פתיל עד

שיפחת רובו:

הדרן עלך המצניע

הזורק ימרשות היחיד לרשות הרבים

חייב יומרשות היחיד לרשות היחיד ורשות

הרבים באמצע רבי עקיבא מחייב וחכמים

פוטרין כיצד ישתי ג'וו'טראות זו כנגד זו

ברשות הרבים המושים והזורק מזו לזו

פטור היו ישתיהן בדיוטא אחת המושיט

חייב והזורק פמור שכך היתה עבודת

הלוים שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים

מושימין הקרשים מזו לזו אבל לא זורקין:

מרשות הרבים לרשות היחיד

ל) ונדה מט.ז, ב) וברכות ה: יו) [מיט מפון, כל [פו מוט מי .. יומא מב. מנחר קי. שבוער טו.], ג) לעיל ד., ד) צ"ל מתנימין, כל [לקמן צו.], ו) [לקמן צו.], ז) שייך לעיל ע"ב, ק) עי' בתוי"ט פ"ה מ"ח דאהלות,

רבינו חננאל

מוציא. ויש מוציא ואינו מוציא, ויש מוציא ואינו מכניס. ואמרינן עלה מכניס פסול למי חטאת וטהור משום גסטרא, דאמר רב [אסי] שונין כלי החרס שיעורו בכונס משקה, לא שינודו בכונט משקה, יא אמרו במוציא משקה אלא לענין גסטרא בלבד. ואמרינן ת"ר כיצד בודקין כלי חרס לידע אם ניקב . בכונס משקה אם לאו. מביא בכונס משקה אם לאו, מביא
עריכה מליאה מים ונותן
קיירה לתוכה, אם כונסה
בידוע שבכונס משקה, ואם
לאו בידוע שבכונס משקה. רא
מודע שבכונס משקה. רא
מודע שברוצי אוני קדירה לתוכר
בינסה בידוע שבכונס
מינסה בידוע שבכונס
משקה ואם לאו בידוע
משקה ואם לאו בידוע
משקה ואם לאו בידוע שבמוציא משקה. [או שופתה על גבי האור, אם האור מעמידה בידוע שבמוציא משקה, ואם לאו שבמוציא משקה, ואם לאו בידוע שבכונס משקה]. ר' יוסי אומר אף [לא] שופתה על האור מפני שהאור מעמידה, אלא מעמידה ע"ג העמידה, איא מעמידה הרמץ, הרמץ, אם מעמידה הרמץ, בידוע שבמוציא משקה ואם לאו בידוע שבכונס משקה. . היתה טורדת טיפה אחר בידוע שבכונס טיפה, טיפה, בידוע שבכונס משקה. מאי איכא בין ת״ק לר׳ יהודה, אמר עולא כינוס ע״י הדחק איכא בינייהו. אשמעינן אע״פ שרחב הנקב והוסיף על כדי הוצאת משקה והגיע להכנסת משקה, עדיין אותו עציץ משאינו נקוב דמי ומכשיר כשאינו נקום כדפרשינן את הזרעים כדפרשינן לעילא. **שלישית**. ניקב . בשורש קטן טהר מלהכשיר בשוו שקטן טוו מהוכשיו דרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים. בהא אשמעינן רבה דלא כר' שמעון דאמר אם ניקב למטה מרביעית, וקאמר אפילו ניקב בשורש וקאמה אפילו ניקב בשורש קטן שאפשר שמתחברין אותן זורנים שיש בו לקרקע אותן זורנים שיש בו לקרקע מלהכשיר ודעים. ואם לא הגיע הנקב לכדי הוצאת זורנים, עדיין כלי הוא ומקב לטומאה. הדביעיה. ניקב במוציא זיתים. אמר רבא אם הזכן מעיקרו זה ניקב במוציא זיתים. אמר רבא אם הוכן מעיקרו זה הכלי לקבל רימונים, אע״פ שניקב במוציא זיתים, עדיין . טמא הוא. אבל אם מעיקרו סמא הוא, אבל אם מעיקוד לא הוכן אלא לקבל זיתים, כיון שניקב במוציא זיתים טהור. והא מילתא פליגי בה, רבה סבר דכלי חרס רבר, יבה שיעורן במוציא [רמונים, וזוטרי שיעורן במוציא] זיתים לפום דמפרש ליה לחסא, וחסא נמי אמר הכין שמעתי. וחד . מתרי אמוראי דבני מערבא, . חד סבר במוציא רימון, וחד ווו טבו במוציא יימון, וווו סבר בשורש קטן, וסימניך אחד המרבה ואחד הממעיט. ורב חנניא בר שלמיא משום ר' אליעזר שלמיא משום ר' אליעזר תני כל כלי חרס בין גדול בין קטן, אם ניקב במוציא זיתים טהור. ומר קשישא מסיים בה משמיה דרי אליעזר כל כלי חרס שניקב במוציא זיתים הרי הן ככלי גללים וככלי אבנים וככלי ארמה שאין מקבלין טומאה אדמה שאין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. והילכתא הכין ובהכין סלקא שמעתתא,

לגיסטרא דהתם ודאי אי נקבה הכי כמוליה משקה משדה שדי ליה: שחין אומרים הבא גיסטרא. אחרת לגיסטרא זו להניח תחתיה לקבל הטיפין אבל כלי שלם חסין עליו ומשום נקב פורתה לה שדו ליה ומניחין גיסטרא תחתיו: פליגי בה. בהכשר זרעים: וסימן. דלא תיטעי למימר חד אמר כמוליא זית: אחד המרבה ואחד הממעיט וכלבד שיכוין כו'. ד) ברייתא היא (מנחות קי.) והיא לך לסימן שאחד מן האמוראים ריבה לשער בגדול שבשלשתו ואחד ממעט לשער בקטן שבשלשתן ולא בבינוני. כונס משקה ומוליא משקה ליכא למיטעי בהן לענין זרעים: שיעורו למוליה זיתים. ליטהר מטומאה: הרי הוא ככלי גללים. משניקב כמוליה זית ואפילו יחדום לרמונים. והא דתנן כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים גבי כלי עץ תנינן לה במסכת כלים (פי יו מ״ה):

התנאים שונין ברייתא: כלי חרם. דשיעור הראשון האמור בו

לבטלו במקצת משום כלי: ככונם משקה. הוא דמבטל ליה מיהא

הדרן עלך המצניע

הזורק. רבי עקיבא מחייב. טעמא מפרש בגמראה : כילד שתי גוווטראות כו'. רבנן קאמרי להו: גוווטראות. זיזין היולאין מן הכותל ומניחין עליהן נסרים להלך: זו כנגד זו. בשני לידי רה״ר והן רה״י שגבוהות י' ורחבות ד': פטור. שלא מצינו זריקה והושטה במלאכת המשכן מרה"י לרשות היחיד ורחב רה"ר מפסיק ביניהם שלא היתה עבודת

הלוים כך להושיט קרשים מעגלה לעגלה שבלדה אלא לעגלה שלפניה (ושלאחריה). שארבע עגלות היו לבני מררי שהיו נושאין קרשי המשכן והן הולכין שתים כאחד זו בלד זו כדאמרינן בגמים וכשהיו פורקין את המשכן לטעון על העגלות היו מעמידין העגלות כדרך הליכתן שתים זו אלל זו סמוך למשכן ושתים זו אצל זו לפניהם דרך הליכתן לאורך רה"ר שהיו רולים להלך אחר עמוד העגן החולך לפניהם ופורקי המשכן היו מושיטין הקרשים לאותן שעל שתי העגלות הסמוכות למשכן והן מושיטין לאותן שלפניהם אבל מעגלה לעגלה שבנדה לא היו נריכין להושיט שהרי שתיהן סמוכות לפורקי המשכן: היו שחיהן בדיוטא אחם. כלומר בעלייה אחת באורך רה"ר על פני הבית ויש הפסק רה"ר ביניהם: הוורה פטור. הואיל ולמעלה מי׳ ולא מלינו זריקה מרה"י לרה"י דרך רה"ר במשכן לא באורך ולא ברוחב: והמושיט חייב. שמלינו הושטה כיולא בה למעלה מי׳ במשכן מרה״י לרה״י וקלת אורך רשות הרבים מפסיק ביניהם: שכך היחה עבודת הלוים. ומפרש ואזיל כילד מלינו כזו בעבודתן שבשתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים פורקי משכן מושיטין לאותן שעל העגלות שאללן והן מושיטין לאלו שלפניהם אבל לא זורקין שאין אותן קרשים נורקות מפני כובדן:

'n חליה וסתמוה שמרים חליה ומשני התם לא קאי הכא קאי: בדיני בה תרי אמוראי. פי׳ בקונטרס °דלענין הכשר זרעים פליגי ואומר ר"ת דבמסכת עוקלין (פ"ג משנה י) תגן דהכשר זרעים כשורש קטן אלא אמר ר"ת דלענין מוקף למיד פתיל פליגי: שיעורו בפוציא זיתים. ה"ג ברוב ספרים ובפי' ר"ח ורש"י וא"ת מתני' היא במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים וי"ל דאילטריך ליה לאשמעינן דלא מהני בה יחוד לרמונים ולאפוקי מדרבא ולהכי מסיים בהו לפרושה הרי הן ככלי אבנים שהם טהורין בכל ענין:

ולא סליק דצריך כלי חרס במוציא רימון וליתא לדרבא. חמישית. ולעניין צמיד פתיל עד שיפחת רובה. הדרן עלד המצגיע

פרק אחד עשר הזורק מרה"ר לרה"י או מרה"י לרה"ר חייב.

הדרן עלך המצניע

הזורק. ביצד שתי גווושראות בו'. מימה לרבה דמוקי פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן (לעיל ד' ד.) בקלוטה ופליגי למטה מעשרה לא אתי שפיר כילד דהא לא קאי אדלעיל דהכא איירי בגווטראות למעלה מעשרה דומיא דעגלות ואפילו ר' עקיבא נמי מודה התם ולמאן דמוקי פלוגתייהו למעלה מעשרה אתי שפיר ומיהו יש^ח בירושלמי^ט איכא דתני כילד ואיכא דלא תני כילד ומפרש התם דההוא אמורא דמוקי פלוגתא למעלה מעשרה תנא כילד וההוא דמוקי לה למטה מעשרה לא תני כילד:

ברברבי ברובו: זוטרי. כמוליא רמון בטל ליה מכלי: שונין. 🤼 ברברבי והא בזושרי. פי׳ בקונטרס רברבי ברובו זוטרי כמוליא רמון וקשה לר"י דאין זו שיעור ומה קרי רברבי ומה קרי זוטרי לידע איזה הוא כמוליא רמון ונראה לר"י דברברבי מתורת מי הטאת ולא אמרו נקב מוציא משקה חשוב נקב לכלום אלא - כמוציא רמון" ובזוטרי שמוציא רמון הוא יותר מרוב סגי ברוב והא

דהאמר עד (h) שתיפחת רובו לא קאי אשיעור דמוליא רמון אלא אשיעור דמוליא זית^ב:

ין לענין צמיד פתיל עד שיפחת רובו. פירש רש"י דחין

טומאה נכנסת דרך נקב דכל כלי פתוח כתיב דדרך פתחו נכנסת ולא דרך נקב °ומקשינן דתנן בפ"י דמסכת כלים (מ"ב) ואלו מלילין בלמיד פתיל כו׳ ומלילין בין מפיהם בין מלידיהם משמע דלריך שיהא מוקף למיד פתיל כשניקב מלידו ועוד דתנן בתר הכי ובמה מקיפין בסיד ובחרסית כו' ובכל דבר שהוא מתמרח ואין מקיפין לא בבעץ ולא בעופרת מפני שהוא פתיל ואינו למיד משמע דבנקב כל שהוא נכנסת טומאה ועוד דתנן התם ומייתי לה בהגחל קמא (ב"ק קה.) חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה פקקה בזמורה עד שימרח מן הלדדים היו שתים עד שימרח מן הלדדין ובין זמורה לחבירתה גח ואומר ר"י דאינם קושיות לפירוש הקונט׳ דודאי בפתח נכנסת טומאה אפילו דרך נקב קטן ובעינן עד שיסתם לגמרי כל הפחח ולהכי לריך מירוח וההיא דבין מפיהם בין מלדיהן לא מיירי שניקבו כשבר מן הלד אלא נעשה לצורך פתח וההיא דהגוול דחבית שניקבה מיירי כשנפחתה רובה או כמוליא רמון דחשיב כפתח ובעי סתימה מעליא וריב״א הקשה מהא דתנן

לכך ולכך מטילין אותו לחומרא בלמיד פתיל ובכונס משקה פירוש כיון שעשוי למשקים ואוכלים ויש בו נקב כונס משקה אינו מליל בלמיד פתיל על מה שבתוכו דגזרו אטו ההוא דמיוחד למשקין לחודייהו ולענין קבלת טומאה הוי כלי כיון שמיוחד לאוכלין ובנקב כי האי (כ) נכנסה טומאה ותירץ ר"י דהא דבעי הכא נפחת רובו או כמוליא

העשוי לאוכלין שיעורן כזיתים העשוי למשקין שיעורן כמשקין העשוי

גמ'

רמון היינו דוקא בניקב במקום שנשאר עוד שיעור כלי מן הנקב ולמטה כשיעור המפורש בההיא דמייתי באלו טריפות (חולין נה.) אבל ניקב למטה במקום שאין נשאר למטה מן הנקב כשיעור כלי הוי שיעור לאוכלים בכזית ולמשקין בכונס משקה כי ההוא דמסכת כלים (פ"ט משנה ח) ור"ת מפרש בשמעתין הכי עד שיפחת רובו מועיל למיד פתיל אם הנקבים נסתמים אבל בנפחת רובו או במוליא רמון שוב אין מועלת סתימה אלא הוי כאוכלין שגבלן בטיט שאין ניצולין כדאמרינן בריש זבחים (דף ג:) דכיון שנפחת רובו בטלו להו מתורת כליה וההיא דחבית שנקבה וסתמוה שמרים מיירי בשלא נפחתה כשיעור וסתמו שמרים כל הנקב והא דבעי רבא התם (בב"ק שם) אגף חליה מהו ה"פ אגף חליה וסתמוה שמרים חליה מאי מי הוי

סתימה מעליא או לא יומייתי מפקקה בזמורה דלא חשיבא סתימה בלא מירוח בין זמורה לחבירתה הכי נמי לא חשיבא סתימה אגף

במסכת כלים (פ"ט משנה ח) נקב

כי האי איך נכנסת טומאה:

גליון הש"ם תום" ה"ה ולענין צמיר פתיל. ומקש" דמען פ"י דממ" כלים ע" מ"ים רפ"ה דמהלומ: ד"ה פליגי בה בו" דלענין הכשר זרעים פליגי. ע" זמיס לד ע"ד מד"ה ל"ש :מסה"ד לה ע"לו:

מוסף רש"י

שוגין. הלכה למשה מסיני שובין. יסנסי לתנסי משקה. (נדה מים.). בכוגם משקה. פחות של שיעורים המצטלים אותו מהיות כלי, בכונס משקה, הוא שיעור הרלשון משקה, הוא שיעור הרלשון שהוא מבטלו מהיות כלי למ מטאת. אבל כמוציא משחה לא מטחת, מכנ כמונים ונטקס כם בטיל. ולא אמרו מוציא משקה. נטיל, אלא לענין גיסטרא בלבד. חע"פ שאין מכניס (שם). שאין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא. כשניהבה כמוליא משקה שוב אין חס עליה ואינו משתמש בה, שאין אומר הבא משתמש בה, שאין אומר הבא גיסטרא אחרת ונניח תחת גיסטרא זו לקבל משקה היולא, אבל בכלי שלם שנקב כמוליא משקה לא בטיל מכלום לפי שהוא חס עליו ימביא גיסטרא ומניח תחתיו לקבל משקה היולא (שם). אחד המרבה וכו'. לעניו שאחד המרבה וכו' (ברכות הי שיש לו שכר לממעט כמו

טים נו טכו נווועס נ למרכה (שם) הדרן עלך המצניע

מוסף תוספות

א. אע״פ שלא הגיע לרובו. א. אע"פ שלא זהגיע לודבו. ליטצ"א. ב. דסתם כלי חרס שיעורו בזיתים. מוס' הלא"ש. ג. וסתימת השמרים היינו השמרים היינו החבית אלמא בכל מקום שנוקב בעי מירוח. מוס' הלמ"ש. T. כשכשיעור טהרתו כך שיעור טומאתו טומאה בדרך להביא יוובית טונותוו בוון הוסר למה שרחורו רי אינו צמיד פתיל. ריטנ״א. השמרים למה שסתם הוא. ריטנ״ל. ו. דכלי רחמנא דמציל בצמיד פתיל. מ" הר"ן. ז. בשיעורא בעיל מי הר"ן. ז. בשיעורא דבעי מריחה. ריטנ"ל. ח. ספרים דלא גרסי הכא כיצד. רשנ"ל להלן לז. והכין איתא בהדיא. ריטב״ל להלן . 13. 10. (בפרקין ה״א) שתי גזוזטראות. ריטנ״א להלן 15.